

BLÄNDAREN

Kalendern 2016

Deadline för julnumret 22/12

Söndag 30 oktober kl. 18.00 Klubbmöte på ABF. Redovisning av KM Etapp 3. Inlämning av digitala bilder med tema till KM Etapp 4

Lördag 26 november Jubileumsfest!

.....

Fortfarande efterlyser vi:

I samband med vårt 40-årsjubileum efterlyser vi bilder och anekdoter från klubbens verksamhet. Har ni några bilder, oavsett kvalitet, skicka in dem till: sbfk40@gmail.com så tar vi hand om dem och gör ett bildspel. Allt är välkommet, döp gärna bilden med namn på dem som är med om ni vet det.

Vi efterlyser också dokumentation från de tidiga åren, 1976 till 1983. Är det någon som har någon pärm eller papper om verksamheten så vore det toppen.

.....

Bildspel/bildvisning med eller utan musik!

Ta med er och visa på våra månadsmöten, det är alltid intressant att få ta del av andras arbeten. Det går bra att ta med en sticka, så sköter Thomas och Reinard det tekniska om ni inte vill själva. Huvudsaken är att visa bilder!.

Det är samma sak med Bländaren, vad är en fotoklubb utan bilder?

Ordföranden har ordet

Hej! Nu kom det lite snö också och det har blivit mörkare ute. Kanske lite svårt att få till utebilderna när det också är molnigt med lite snöinslag. Men vad gör det vi fotar ju ändå. Om man tittar tillbaka på 2014 så var många utav oss ute och fotade till boken 365 dagar i Östersunds kommun. Erfarenheten lärde oss att lite vintermörker inte avskräcker en inbiten fotonörd. Så ut och ta bilder det ger ju frisk luft och motion om inte annat. Det naturliga ljuset försvinner och nu har vi möjlighet att fota allt ljuspynt som börjar dyka upp. Prova ta med kamera och stativ in till centrum av Östersund och fota gatuvimlet i alla härliga färger från skyltfönster och julbelysningar.

Tidigare år hade vi en fototävling om bästa julkortet. Varför inte försöka att göra ett eget julkort att skicka till släkt och vänner. Väl mött på nästa månadsmöte söndagen den 30:e oktober och glöm inte att anmäla er till klubbens 40-års jubileum. Det får ni inte missa.

Med vänlig hälsning Orvar Dahlberg

En höstbild. Tagen med mobiltelefon Samsung S6 utanför Shoppis 17/9-16.

Bente Bendiksen Leijonhufvud

En lång-weekend i London

Det skulle bli en tur till London för att fira min frus födelsedag. Det bestämde vi redan i somras. Hon var redan på plats när jag skulle åka en fredagsmorgon från Frösön. Men, på torsdan var det dimma precis som det varit även på onsdan före. Inga flyg så jag tog kvällståget på torsdan till Arlanda och sov över där. Födelsedagsmiddag med efterföljande konsert på Royal Festival Hall klarades av på fredagskvällen. Lördagen ägnades åt Tate Modern. Vanligtvis går man över Millennium Bridge när man ska dit men vi tog taxi och kom direkt in i Turbine Hall. De ordinarie utställningarna i Boiler House är gratis men specialarna kostar inträde. Det här var tredje besöket på Tate M. Och först nu upptäckte vi att det finns ju utställningar även i den del som kallas Switch House. De var trevligare som omväxling från alla "konst-iga" tavlor.

Del av fasaden på Switch House

Nätburar där man kan ta en paus på nätet

Den här bilden är ett panorama som består av tre bilder vertikalt. Problemet med att lägga ihop bilderna i Lightroom löstes med att vrida dem 90° före och sedan vrida tillbaka bilden efter sammanslagningen. Panoramor tar man ju horisontellt tycker Lightroom, men det går att "lura" programmet.

På vägen till och från museet passerade vi en liten park. Jag tyckte att träden såg spännande ut. Ännu mer spännande blev de efter ett besök i Silver Efex Pro 2

Måndagen ägnades åt planlös sight-seeing, tex Big Ben på sniskan. När normal-zoomen inte räcker till och det inte går att använda fot-zoomen får man vrida på kameran. Det funkar här tycker jag. Kallas diagonal-komposition.

Med ryggen mot Downing Street, som för övrigt är avspärrad och fullt med nyfikna turister vid staketet, tittar London Eye fram mellan träden.

/Sven Olof Färnström

Vilda djur!

Inför denna utgåva av Bländaren, satte jag mig ned vid datorn och tittade igenom vad jag har fotat ute i skog och mark.

Ja, det har blivit många bilder på fåglar, fjärilar, insekter, spindlar och andra småkryp. Då tänkte jag hur är det med "Vilda djur då?"

Så här kommer att kollage av några vilda djur som jag fotat under åren. Jag saknar bilder på Lodjur och Mård, men kämpar på.

Text och foto Dick Enebro

Flyende råbock

Nyfiken Råbock, Nyby

Rödräv Fåker.

Rödräv. Vulpes vulpes Marieby.

JÄRVSPÅR. April 2011. Fjällnära skog.

Hare. Trekilen "Inte nudda mark"

Flyende Älgko Ströms Vattudal.

Renar i det vilda.

Simmande Ekorre. Sandvikensjön Jämtland.

Tilltufsad vildkatt. Munkflohögen.

Hermelin med lätt fuktig päls.

*Flyende Brunbjörn, Ursus arctos. Rudsjö.
Cirka tre år gammal.*

Vildmink. Billstaån.

Lennart Ledin var på Linköpings flygdagar 2016-08-27—28 när man firade flygvapnets 90-årsjubileum.

Riggat och klart

-Spotters-

SAAB in the air

Text/foto: Lennart Ledin

JAS grupp 1

Bilder som framkallar möten och fixerar kontakter...

Att fota har blivit ett osvikligt sätt att vidga umgänget för min del. Som nybliven pensionär är detta inte helt oväsentligt, tycker jag, när många andra naturliga kontaktvägar liksom försvunnit. Jag menar arbetskamrater, barnens klassföräldrar, idrottsledare osv. Det behövs lite påfyllning. Där är fotointresset väldigt lyckosamt. Jag tar mina bilder och där det känns rimligt frågar jag om jag skall maila något tillbaks som tack. Ofta blir det så. Sen går det några dagar, en vecka eller mer innan man möts på stan och säger hej osv.

Jag fick för nåt år sen kontakt med Jamtsmederna. Också det en följd av fotandet. Jag hade tagit en massa bilder på en av smederna i full verksamhet. Nåväl smederna hade sin smidesfestival i somras. Där var jag naturligtvis och tog bilder och kontakter uppstod. En följd av detta blev att jag idag deltog på en av deras träffar. Där berättade en man från Kongo om sina erfarenheter inom området. Då inte som regelrätt smed, men som en som i sin kultur tilldelats ansvaret för eld och vatten. En tradition, som har svårt att göra sig gällande i dagens Kongo. Men som ändå bär viktiga värderingar och en sympatiskt syn på livet och naturen. Han visade bl.a. en 10 min snutt från Youtube: FOLI (there is no movement without rhythm), som ni också kan titta på.

Med detta vill jag säga att det är fantastiskt med foto. För mig har det bl.a. inneburit ett steg in i smederna värld och ett steg mot Eldens Väktare. Områden jag förmodligen skulle ha missat utan kamera.

Text/foto: Kjella

Hur exponerar jag (av Orvar Dahlberg)

Det mörknar ute det blir svårt att få till det där (dynamiska) omfånget på bilderna. Omfånget är större än vad kameran orkar med. Man får skruva upp exponeringskompensationen till + 1-1,5 och fota RAW filer så kanske man kan få till det i ett fotoredigeringsprogram (Ligthroom). Man får plussa på ljuset precis som när man fotar i motljus och snö. Alternativt att man spotmäter på det objekt som man vill ska exponeras rätt.

Det finns många möjligheter att öka omfånget och få med både ljusa och mörka partier i fotot. I vissa kameror kan man lägga ihop över och underexponerade bilder och därmed öka det dynamiska omfånget i bilden. Kom ihåg att det kan bli lämpligt att fota med stativ. Men har man en kamera som tar högre iso så kan man pröva det. Bruset i dom mörka partierna brukar öka men det behöver inte betyda att det är en dålig bild.

När det är stora kontraster och man tar bilder av stillastående föremål (landskapsfoto) så kan man pröva med bracketing d.v.s. att man tar ett antal bilder med olika exponeringar. Även här kan man ställa in olika förval t.ex. att man fotar med en bestämd bländare (Av) och varierar exponeringstiden, eller tvärt om man bestämmer exponeringstiden (Tv) och varierar bländaren (ljusinsläppet). Jag har ytterligare val jag kan ställa in iso och kameran väljer då tid och bländare. (Sv) Eller TAv där jag ställer in tid och bländare och kameran ställer in lämpligt Iso värde. Förväxla inte detta med P så kallad Programinställning. Där man bara får Jpeg bilder. Jag brukar många gånger välja TAv när det är bråttom att göra inställningar och där det kan vara svåra ljusförhållanden. Jag ställer 250/sek f 8 och sen sköter kameran den rätta exponeringen fotar jag handhållet så brukar jag ta 3 bilder, en normalexp en över och en under.

Har man stativ och det är en landskapsbild går det bra med 5-8 bilder som man lägger ihop i Lightroom HDR (High Dynamic Range) och får då ett stort dynamisk omfång i bilden. Notera att den senaste versionen av Lightroom 6,0 (6,7) så blir den färdiga bilden en RAW-fil och inte en Tiff. Det innebär att du kan gå in i framkallaren och justera bilden på samma sätt som en vanlig RAW-fil utan att den spricker sönder.

Vid fotografering av stjärnor och stjärnhimmel så talar man om att stacka bilder, det vill säga att man tar väldigt många bilder 10-50 bilder. Man stackar sätter ihop bilderna i ett bildbehandlingsprogram som är speciellt för att sätta ihop så många bilder. Det finns ett gratisprogram som heter "skystack" som slår ihop alla bilderna. Varför skall man då ta så många bilder? För det första så vid längre exponeringar av stjärnhimlen så blir det stjärnspår av jordens rotation. Det innebär att efter 20-30 sekunder så börjar man ana en suddighet p.g.a. rörelse. Beroende på kamera och objektiv. Så när man stackar stjärnhimlen så har man högt isotal (3200, 6400, 12800) för att få en snabbar exponeringstid (10-15 sekunder) lägsta bländar tal 2.8 max bl. 8.0. Eftersom stjärnhimlen rör sig (jorden) så får man en förskjutning av bilderna och det är det som stackningsprogrammet fixar genom att sätta ihop stjärnorna rätt och få en bakgrund som inte är suddig

Följande sidor är exempel från Orvar:

VINTERGATAN

!0 bilder som såg ut ganska underexponerade.

Observera att det är RAW-filer DNG.

Vidvinkel 12 mm exp 15 sek iso 3200 bl 4

Denna bild har jag bara dragit i exponeringsreglaget.

Detta är det färdiga resultatet. 10 bilder ihopsatta i Lightroom HDR. Eftersom jag inte fixade att lägga ihop bilderna i Skys-tacker så prövade jag att lägga ihop dom i Lightrom sammanslagning HDR. Detta blev resultatet efter viss efterjustering. Detta är också en RAW-fil.

Ytterligare en sammanslagen bild

Med ett stjärnfall.

Vidvinkel 12 mm exp 15 sek iso 3200 bl 4

Så här kan resultatet bli om man har för mycket ljus i närheten. Alltså inget bra.

Vidvinkel 10 mm exp 15 sek iso 6400 bl 7.1

Detta är 2gångar 8 bilder. Sammanslagning i Lightroom och sen sammanslagning i panorama.

Den nedre halvan av bilden är sammanslagen med den övre halvan. Ca 30 graders skillnad på bilderna horisontellt.

5 bilder HDR tiff

5 bilder DNG raw-fil

Något roligt skall man också ha när man redigerar.

HDR filter gammal bild det gula dominerar bilden

Samma bild men med ett svartvitt filter

Fortsättning på roligheterna.
Hur skall jag presentera en
gråmulen snöslaskig dag.
Original DNG bild

Framkallade med olika
filter

Svartvitt med ram

Original normalbild. Naturligtvis mörkt under tak.

Singelbild.

5 bilder HDR

Normalbilden singelbild redigerad i Lightroom genom att dra i dom olika framkallnings (spakarna)

Alla dessa bilder är flerbildsfoton och är tagna med 3-10 bilders bracketing dvs att alla originalbilder är olika exponerade och sen ihopsatta el singelframkallade. Naturligtvis så gör sig bilderna inte på detta underlag utan bör ju visas på skärm el med projektor. Detta var bara ett sätt för mig att redovisa vad jag sysslar med.

Text/foto: Orvar Dahlberg

Fotoresa "Isbjörnsexpedition" med båt i Svalbard

I maj 2016 deltog jag i en fotoresa i Svalbard. Resan varade från måndag em till måndagen därpå, då vi lämnade båten vid niotiden på morgonen. Vi var tolv betalande passagerare.

Resan kallades Isbjörnsexpedition och naturligtvis finns det massor av isbjörn på Svalbard, men faktum är att vi inte såg "röken av" en enda isbjörn på hela veckan. Detta var naturligtvis en väldigt besvikelse, men man kan inte räkna med att isbjörnarna finns just där vi är. Dessutom hade vi nog en hel del otur med vädret. När vi skulle runda Svalbards nordspets hade vi mycket hårda vindar från norr, vilket gjorde att båten rullade fruktansvärt och många mårde pyton. Vi blev tvungna att vända och gå tillbaka och gå in i lä i en fjord och vänta på bättre väder.

Naturligtvis fanns det mycket annat att fota under en hel vecka och här är några bilder som exempel.

Bil har man inte så mycket nytta av här på Svalbard. Snöskoter däremot verkar vara var mans egendom. Här en typisk säsongsparkering. Det skall tilläggas att det finns massor av sådana parkeringsfält i Longyearbyen. Den vanligaste fågeln i stan verkar vara snösparven och den verkar också trivas bland snöskotrarna.

Visserligen hade jag fotat denna vackra fågel tidigare, men man missar aldrig att återigen få fota en praktejder. Den fotade jag alldeles utanför Longyearbyen.

Ett par timmar efter att vi lagt ut från Longyearbyen hade vi ett möte med vår båts (Malmö) systerfartyg (Origo) ute på havet. Origo var på väg in i hamn efter en vecka och dess norska guide hoppade över till oss för att vara med oss en vecka. Här skiljs våra båtar åt.

Vi hade två motordrivna gummibåtar med på båten vilket innebar att hela gruppen kunde vara ute och åka bland isbergen samtidigt. Jag skall tilläga att detta endast skedde inne i fjordar där förhållandena var acceptabla. Utanför fjordmyrningarna, på öppna havet var det normalt mycket grov sjögång och att åka gummibåt där var aldrig aktuellt.

Bilden är från allra längst i norr, där packisen precis började, och tagen mitt i natten.

Nedan kommer tre bilder från den natten när vi låg inne i packisen och helt enkelt drev med isen. Vi var några som var uppe till ca 04.00 och fotade i den helt ljusa natten.

Enorma flockar av spetsbergsgrisslor kom ständigt flygande till och från ett närbeläget fågelberg. Här en liten flock som svepte förbi i natten.

Dessa fåglar kallade guiden "polarmåke". När jag gogglar på ordet kommer får jag till svar att den heter vittrut på svenska.

Ett gäng tretåiga måsar som uppehöll sig nära båten hela natten och var därför extra lätta att fota.

Reinhold Skoglund, Brunflo

Allmän info

Uthyrning

Det finns dia/filmskanner att hyra. Pris 500:- kr i depositionsavgift och 50:- kr i hyra för två veckor. Depositionsavgiften får ni tillbaka om skannern återlämnas oskadd och felfri. Skärmkalibrator pris 200:- kr som ni får tillbaka vid återlämnandet om den återlämnas oskadd och felfri. Hyrtid en vecka.

Bakgrundsstativ

För porträtt och produktfotografering. En stor 3 x 3 m stativ med blå duk, men man kan även använda presenningar, lakan mm som bakgrunder på den. Samt en före detta silverfärgad filmduk med stativ, bra för porträtt storlek ca 175 x 175 cm. Bakgrunderna är privata men uthyres till behövande för 150 kr per gång. Hyrtid får diskuteras vid varje tillfälle.

Sensorrengörare

Vi har även en rengöringspensel för sensorer, så att ni kan få hjälp att rengöra den om det är någon smuts som inte vill försvinna med kamerans egen rengörare. Kontakta Thomas Karlsson för att få hjälp. Kom ihåg att batteriet måste vara fulladdat vid rengöringen.

Utställningsbilder

Det behövs mera bilder till fiket på ABF. **De som vi haft i lager är slut**, så nu vill vi ha in en ny uppsättning för visning. **Ta med er så vi klarar oss en tid framåt.** Som ni redan vet, så är det måttet 30 x 40 cm med passepartout som gäller, för montering i våra ramar.

OBS! Försök montera bilden direkt på passepartouten, så att vi kan ta bort bakstycket om bilden ska monteras i de tunnare ramarna som vi har. Eller leverera utan bakstycke. Vi tycker att det vore extra kul med bilder från alla våra nya medlemmar, men givetvis mottages alla bidrag med tacksamhet. Även större bilder som är monterade i passepartout eller på kapaskiva tas emot som kan ställas på hyllorna. **Ju fler bilder vi får in, desto oftare kan vi byta = fler kronor i klubbkassan, genom bidrag från ABF. Leta i arkivet eller kom med nytagna bilder, allt mottages tacksamt.** Ta med er när ni kommer på månadsmötet, och om ni inte kommer dit åk till Reinart på Brunflovägen 66 och lämna bilderna

Utskrifter

Vi har möjlighet att hjälpa er med utskrifter till utställningar tävlingar eller vad ni nu vill göra med dem. Storlekar från 10 x 15 cm till A3+ som är 33 x 48 cm på vår Canonskrivare. Även större bilder kan skrivas ut under vissa omständigheter på vår stora hp skrivare upp till 60 x 90 cm. All försäljning av utskrifter och kapaplattor sker mot kontant betalning. Ni tycker säkert att vi är dyra på utskrifterna, men vi kan inte hålla samma priser som på Internet. Eftersom vi gör små inköp så blir priserna högre, och fraktkostnaderna större per enhet, och vi måste försöka få tillbaka de utlägg som blir så att klubben inte går i konkurs. För utskrifter och plattor kontakta Reinart P eller Thomas K och avtala tid för utskrifter.

Prislista

Fotoutskrifter

10 x 15 cm 6 kr/st

A4 25 kr /st

A3 50 kr/st

A3+ 60 kr/st

40 x 60 cm 100 kr/st

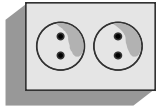
60 x 90 cm 200 kr/st

Kapaskiva.

A3 vit (29,7 x 42 cm) förklustrad 30 kr/st

50x70 cm vit förklustrad 65 kr/st

70 x 100 cm vit oklustrad 140 kr/st

KONTAKTSIDAN

Styrelsen 2016

Ordförande:

[Orvar Dahlberg](#) 072-747 42 00

Kassör:

Sven-Olof Färnström 070-219 01 23

Sekreterare:

Marie Madsen 072-322 79 39
Reinhold Skoglund 070-621 05 50

Ledamöter:

Jan Johansson 072-233 25 15
Björn Englund 070-254 25 21
Thomas Karlsson 070-566 60 40

Suppleanter:

Leif Pettersson 070-329 19 63
Dick Enebro 070-230 45 57

DIFO-ledamot:

Kerstin Andersson (Vill gärna ha in synpunkter
som rör Mellannorrländska distriktet)

Ansvarsområden:

Hemsidesansvarig:
[Leif Pettersson](#), 070-329 19 63

Bländarredaktör:

[Annika Thunström](#) 070-529 41 62

Tävlingsansvariga:

Sven-Olof Färnström 070-219 01 23
Inga-Lill Fredriksson 073-612 10 27
Leif Pettersson 070-329 19 63

Materialförvaltare:

Björn Englund 070-254 25 21
Reinar Persson 070-600 84 63

Valberedning:

Roland Eriksson 070-545 37 48

Kontaktman utställning på Jamtli:

Thomas Karlsson 070-566 60 40

Revisorer: Arne Eskilsson

Hemsida <http://www.storsjobygdensfotoklubb.se>

Facebook <https://www.facebook.com/groups/332677700178449/>

Styrelsen: info@storsjobygdensfotoklubb.se

Tävling: tavling@storsjobygdensfotoklubb.se

Webmaster:

webmaster@storsjobygdensfotoklubb.se

Utflykt med kort varsel:

utflykt@storsjobygdensfotoklubb.se